

تصویر آینده

تألیف:

فرد پولاک

ترجمه:

دکتر حسین افری

عضو هیئت علمی دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام)

محمد منیری

دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام)

مؤسسه چاپ و انتشارات

سرشناسه	پولاک، فرد، (Polak, Fred)
عنوان و پدیدآور	تصویر آینده/ تألیف: فرد پولاک/ ترجمه: حسین ظفری و محمد منیری
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) - مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	بیست و دو، ۳۱۶ ص.
فروست	دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) - مؤسسه چاپ و انتشارات، ۸۸۱، سری علوم راهبردی - ۷۰
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۴۵۲-۹۱۲-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: The image of the future, 1973
موضوع	آینده نگری -- تاریخ (Forecasting -- History)
موضوع	تمدن -- تاریخ (Civilization -- History)
موضوع	معادشناسی مسیحی -- مطالعات تطبیقی (Eschatology -- Comparative studies)
موضوع	مدینه فاضله (Utopias)
شناسه افزوده	ظفری، حسین، ۱۳۶۱ - مترجم
شناسه افزوده	منیری، محمد، ۱۳۶۸ - مترجم
شناسه افزوده	دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) - مؤسسه چاپ و انتشارات
رده بندی کنگره	۱۳۰ GB
رده بندی دیویی	۹۰۰
شماره کتابشناسی ملی	۱۴۴۵۰۲

کلیه حقوق، اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، اقتباس برای دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) محفوظ است.

- عنوان: تصویر آینده
- تألیف: فرد پولاک
- ترجمه: دکتر حسین ظفری - محمد منیری
- ویراستار علمی و ادبی: ابودر سیفی گلستان
- ویراستار فنی: ملیحه باستی
- صفحه آرای: ناهید آقامیرزایی
- طراحی جلد: میثاق گرافیک
- ناظرین فنی چاپ: سید محمدباقر موسوی - محمدتقی امیراحمدی
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ سپاه
- نوبت چاپ: اول (اردیبهشت ماه ۱۳۹۹)
- شمارگان: ۲۰۰ نسخه
- قیمت: ۵۰۰,۰۰۰ ریال
- نشانی: تهران، بزرگراه شهید بابایی، بعد از پل لشکرک، دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) معاونت پژوهش و فناوری، مؤسسه چاپ و انتشارات
- تلفن: ۷۴۱۸۸۲۶۰ دورنگار: ۷۴۱۸۸۲۷۴
- مرکز پخش: تهران، میدان فردوسی، فروشگاه و نمایشگاه مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) ترنجستان امام حسین (علیه السلام)
- تلفن: ۸۸۸۳۹۲۹۷

بسم الله الرحمن الرحيم

«يُوتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا...»

حکمت را به هر کس بخواهد می‌دهد و کسی که به او حکمت داده شود، حقا خیری فراوان داده شده است...

(سوره مبارکه بقره - آیه ۲۶۹)

انقلاب کبیر اسلامی، نمونه‌ای بی‌بدیل تاریخی، از حرکت اجتماعی عظیمی است که با سرنگونی طاغوت و برپایی نظام مقدس جمهوری اسلامی، امیدهای فراوانی را در دل مستضعفان و آزادی‌خواهان جهان برای تحقق آرمان‌های بلند دولت اسلامی، جامعه اسلامی و درنهایت، تمدن بزرگ اسلامی پدید آورد. در این میان، نهادهای علمی، به‌ویژه دانشگاه‌ها، باید نقش کلیدی سوزن‌بانی و هدایت قطار پیشرفت و رشد جامعه در مسیر صحیح انقلابی را ایفا نمایند.

دانشگاه جامع امام حسین (ع) به عنوان «دانشگاه سازمانی سپاه در تراز انقلاب اسلامی» با شعار «تزکیه، جهاد علمی، دانشگاه تمدن‌ساز»، در کنار مسئولیت مهم انسان‌سازی و تربیت سربازان عصر ظهور، وظیفه تولید و نشر معارف یاری‌داری از انقلاب اسلامی را نیز برعهده دارد. در این راستا، معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه به‌منظور تسهیل پرچم مدیریت دانش بومی با سه ویژگی «اسلامی بودن»، «روزآمدی» و «کارآمدی»، با هدف دستیابی به مرجعیت علمی، افتخار و تلاش دارد تا زمینه و بستر لازم برای اساتید و پژوهشگران محترم این دانشگاه را فراهم نماید. امید است در سایه الطاف بیکران الهی و با گسترش فعالیت‌های انتشاراتی مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (ع)، این رسالت خطیر تحقق یابد.

در پایان، بر روح ملکوتی معمار و رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) و همچنین شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و مدافعان حرم درود می‌فرستیم و با آرزوی سلامتی و توفیقات هر چه بیشتر مقام معظم رهبری، امام خامنه‌ای (مدظله) و نیز خدمتگزاران اسلام و کشور، از اساتید، فرهیختگان و اهل نقد و نظر تقاضا داریم با ارائه نظرها و پیشنهادهای خود، ما را یاری فرمایند.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

معاونت پژوهش و فناوری

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

پیشگفتار مترجمین.....	(سیزده)
مقدمه زبان اصلی کتاب.....	(هجده)
پیشگفتار.....	(بیست و یک)

بخش اول: سرزمین موعود

فصل اول: آینده به مثابه یک کارآفرینی.....	۳
۱. مفاهیم پایه: زمان، تصور و آینده.....	۳
آگاهی به زمان و مکان.....	۶
مسیر ایده تا تصویر.....	۹
۲. تصویر و واقعیت.....	۱۴
نظریه‌ی تصویر.....	۱۶
تصاویر و ابعاد آن‌ها از آینده.....	۱۸
پویایی‌های تعامل میان گذشته، حال و آینده.....	۲۱
خوش‌بینی و بدبینی.....	۲۲
بشر و فرهنگ.....	۲۵
چالش و پاسخ.....	۲۶
تبیین مسأله.....	۲۸
بازتشریح مسأله.....	۲۹

فصل دوم: تصاویر تمدن غرب از آینده.....	۳۱
۳. منابع کهن.....	۳۱
۴. هلاس (یونان).....	۳۳
تصویر انسان‌گرایانه (اومانستی).....	۳۳
اسطوره.....	۳۴
شعر و نمایش‌نامه (درام).....	۳۵

- ۳۶..... آیین‌های مرگ و جاودانگی
- ۳۷..... فیلسوف شهروند دو جهان
- ۳۸..... چگونگی کارکرد تصویر بر واقعیت
- ۴۰..... یادداشتی در باب امپراطوری‌های روم، بیزانس و روسیه
- ۴۲..... ۵. پرشیا (پارس)
- ۴۳..... ۶. بنی اسرائیل
- ۴۴..... عهد میان خدا و بشر
- ۴۵..... خدای دیگر
- ۴۶..... بشری دیگر
- ۴۷..... تقریر دیگر - آنچه که نیست
- ۴۸..... تقریر دیگر - آنچه که هست
- ۴۹..... ۱. شهر و آخرالزمان‌شناسی (آخرت‌شناسی)
- ۵۴..... تصویر بنی اسرائیل آینده
- ۵۵..... ۷. مسیحیت
- ۵۸..... تعالی در تصویر آینده
- ۶۳..... تصویر مسیحی آینده
- ۶۴..... ۸. قلمرو آینده در قرون وسطی
- ۶۶..... معنویت / روحانیت‌بخشی
- ۶۶..... کلیسا
- ۶۸..... جهان
- ۷۱..... روح
- ۷۳..... مادی‌سازی
- ۷۵..... صومعه
- ۷۵..... مردم
- ۷۷..... فرقه‌ها
- ۸۳..... ۹. رنسانس به مثابه نوزایی آرمان‌شهر
- ۸۳..... انسان دیگر
- ۸۴..... انسان مسیحی
- ۸۶..... انسان اومانیست
- ۸۸..... انسان گسسته
- ۸۹..... جهان دیگر
- ۹۲..... از نیم‌نگاهی به پشت سر (گذشته) تا تصویر آینده

۹۳	یوتوپیا (آرمان شهر)
۹۳	آتلاتیس جدید
۹۳	شهر آفتاب
۹۴	خالقان تصویر آینده
۹۸	تقدیر بشری و تعیین آینده
۹۹	۱۰. تصویر آینده: ستاره‌ی هدایت عصر روشنگری
۱۰۰	از خوش‌بینی جوهری به خوش‌بینی تأثیر
۱۰۳	عقلانیت و آرمان‌شهرگرایی
۱۰۴	انواع آرمان‌شهرهای عصر روشنگری
۱۰۵	آرمان‌شهر، انتیک،
۱۰۶	انواع آرمان‌شهرهای عصر روشنگری
۱۱۴	۱۱. تصویر آینده: منابع نخستین سوسیالیسم و مارکسیسم
۱۱۵	تداوم تاریخی: در پهنای آیدل
۱۱۷	سوسیالیسم آرمان‌شهری
۱۲۲	آرمان‌شهرگرایی مارکسیسم ضد آرمان‌شهر
۱۲۲	توافق‌ها و تفاوت‌ها با سوسیالیسم
۱۲۶	تقلیل آخرت‌شناسی به آرمان‌شهرگرایی
۱۲۸	نقاب‌برداری (برده‌برداری)
۱۲۹	۱۲. تصویر آینده: راهنمای عصر پیشرفت
۱۲۹	آرمان‌شهر پیشرفت و عقب‌رفت آرمان‌شهرگرایی
۱۳۰	خوش‌بینی - جوهری
۱۳۳	خوش‌بینی - تأثیر
۱۳۹	آرمان‌شهر به‌عنوان نیروگاه
۱۳۹	آرمان‌شهرگرا به‌عنوان قذیس محافظ و داور تاریخ
۱۴۰	آرمان‌شهر دیروز، فلسفه‌ی اجتماعی امروز
۱۴۱	تقلیل از قدرت فرابشری به قدرت بشری
۱۴۲	تضعیف تصویر آخرالزمانی آینده
۱۴۳	تهدید نزدیک برای تصویر آرمان‌شهری آینده
۱۴۴	۱۳. آینده به حال و گذشته بدل می‌شود
۱۴۴	ارتجاع علم و جامعه‌ی فردا
۱۴۶	به سوی قرن بیستم (و عقب)
۱۴۷	با سرعت تمام به جلو

۱۵۴.....	اشکال گذار هیبریا.....
۱۵۸.....	ضد اوج.....
۱۶۴.....	تجزیه (فروپاشی) تصویر آینده.....
۱۶۴.....	آرمان شهر اسطوره‌شناختی.....
۱۶۴.....	آرمان شهر رمانتیک.....

فصل سوم: سازوکار تصویر آینده..... ۱۶۷

۱۶۷.....	۱۴. تصویر تاریخ و تصویر آینده.....
۱۶۸.....	آرمان شهرگرایی و آخرت‌شناسی: تعاریف بی‌دفاع.....
۱۷۴.....	آرمان شهرگرایی و انسان‌شناسی فرهنگی.....
۱۸۱.....	۱۵. بی‌فهمی تاریخی و تغییرناپذیر آرمان‌شهر در حال تغییر.....
۱۸۲.....	مشاهده‌های جوهری.....
۱۸۳.....	درس سه و سه ساله.....

فصل چهارم: شمایل‌شکنی (بت‌شکنی) تصویر آینده.....

۱۸۹.....	فصل چهارم: از هم گسیختگی (پدیده) تصویر آینده.....
۱۹۰.....	۱۶. آرمان‌شهرزدائی.....
۱۹۰.....	توسعه‌ی تاریخی آرمان‌شهر ضد آرمان‌شهر.....
۱۹۵.....	ضد آرمان‌شهرگرایی در کلیدهای متفاوت.....
۲۰۰.....	شمایل‌شکنی تصویر آینده.....
۲۰۴.....	۱۷. آخرالزمان‌شناسی‌زدائی (زدایش آخرالزمان‌شناسی).....
۲۰۵.....	توسعه‌ی تاریخی آخرت‌شناسی ضد آخرالزمانی.....
۲۱۱.....	ضد آخرالزمان‌شناسی در پوشش.....
۲۲۰.....	شمایل‌شکنی تصاویر آینده.....

فصل پنجم: شکاف در زمان ما..... ۲۲۷

۲۲۸.....	۱۸. زمان بی‌زمان.....
۲۲۸.....	تحقق شکست خود تصویر آینده.....
۲۲۹.....	قلمروی در حال انقضای آینده.....
۲۳۰.....	توضیحات غیرقابل دفاع درباره‌ی شکاف در زمان.....
۲۳۱.....	کرونوس پدر، فرزندانش را از نو می‌بلعد.....

فصل ششم: آینده‌ی شکسته‌ی فرهنگ غرب	۲۳۷
۱۹. آینده‌ی نظام اعتقادی مسیحیت	۲۳۷
محو خدا	۲۳۸
۲۰. دیگر مؤلفه‌های فرهنگی و آینده‌پشان	۲۴۲
فلسفه	۲۴۳
معرفت‌گرایی گنوستسیزم (یا به انگلیسی ناستیسیزم)	۲۴۵
هستی‌گرایی (اگزیستانسیالیسم)	۲۴۵
علم	۲۴۷
توسعه‌ی علوم مبتنی بر تصویرهای‌شان از آینده	۲۴۸
از آرمان‌شهر گرائی به ضدآرمان‌شهر گرائی	۲۴۹
عصر م؟ یا علم این عصر؟	۲۵۱
انسان‌گرایی (اومانیزم)	۲۶۴
۲۱. روان‌شناسی عمومی مدرن: رها سازنده، یا مانع تولد دوباره؟	۲۶۶
اندیشه‌های مذهبی بزرگ	۲۶۶
اندیشه‌ی مذهبی نیومن	۲۶۹
۲۲. هنر و فرهنگ	۲۷۴
هنر و تصاویرش	۲۷۵
یادداشتی بر موسیقی و شعر مدرن	۲۸۸
۲۳. سازوکارهای فرهنگی - اجتماعی	۲۹۰
کاپیتالیسم (سرمایه‌داری) و سوسیالیسم	۲۹۱
۲۴. چشم‌اندازهای نوین	۳۰۲
نمایه	۳۱۱

پیشگفتار مترجمین

نیم قرن می گذرد از زمانیکه کتابی با عنوان «تصویر آینده» به رشته تحریر درآمد که با روند پژوهی تاریخی - تمدنی، سه تمدن «یونان»، «ایران» و «بنی اسرائیل» را مورد بررسی قرار می دهد. این کتاب توسط یکی از آینده پژوهان مطرح به نام «فرد پولاک» به زبان هلندی نگاشته شده است که سال ها بعد توسط هنر و همسایه قدیمی اش، کینث بولدینگ به زبان انگلیسی تلخیص و ترجمه گردید و از آن به بعد، به عنوان کتاب مرجع در میان آینده پژوهان، دست به دست می شود. اگرچه زمان نگارش کتاب مذکور، به بیش از نیم قرن پیش باز می گردد لکن به دلیل نوع نگاه تاریخی - تمدنی اش، دارای اعتبار علمی بوده و همچنان مدبّران و محافل آینده پژوهی است.

جان مایه اصلی کتاب حاضر این است که بدبینی افراد یک جامعه (ملت) موجب می شود تا تصویرشان به آینده، منفی و در نتیجه، انگیزه ساز برای حرکت به سوی پیشرفت، کاهش یابد و این یعنی سرآغاز غروب یک تمدن. به عبارت دیگر، در هر نمایی از شکوفائی فرهنگی - تمدنی، تصویری مثبت از آینده در کار است و عامل اصلی در هر فساد و زوال فرهنگی - تمدنی، تصویر تضعیف شده ای از آینده است. عملاً خود تصویر آینده، تابع حرکت رفت و برگشت میان قطب های بدبینی و خوش بینی است و این تصاویر مانند یک فشارسنج عمل کرده و فراز و فرود مایه احتمالی یک فرهنگ را نشان می دهند. به این ترتیب، بررسی دقیق تصاویر حاکم، ما را در موقعیت پیرامونی آینده ای احتمالی قرار می دهد.

او بر این باور است که بشر مدرن غربی در «لاک اکنون خود» فرورفته است و به طرز عجیبی نسبت به تصویر آینده خود منفعل یا ستیزه جو شده است و عملاً خلأ میان امروز فردا، تحمل کشش مغناطیسی فردا را ندارد.

فرد پولاک یهودی الاصل هلندی زبان، در این کتاب، ریشه تمدن غرب را به بصورت تاریخی بررسی کرده و با نشانه ها و دلالت های متعدد، اثبات می کند که روند حرکت تمدنی غرب، چشم انداز تاریکی دارد. او وضعیت خانواده در غرب، نوع نگاه بدبینانه این تمدن به آینده و حتی وضعیت اقتصادی غرب (که برخی آن را از جمله نقاط قوت این تمدن به شمار می آورند) را بشدت نقد می کند و بیان

می‌دارد که نسخه‌ی نئولیبرال اقتصاد آزاد، که در آن منفعت فرد تبدیل به ابزاری برای پیاده‌سازی رفاه عمومی می‌شود، در شرایط موجود قابل اعتماد و اتکا نیست و تاریخ به بشر آموخته که آزادی کامل برای بعضی، تنها به بهای فقدان مطلق آزادی برای دیگران ممکن است و هماهنگی خودبه‌خودی منفعت شخصی فرد و رفاه عمومی توهمی رقت‌انگیز است. در جای دیگر اشاره می‌دارد که امکانی واقع-گرایانه برای حفظ و احیاء فرهنگ (غربی) وجود ندارد.

نکته قابل توجه اینکه در زمان نگارش این کتاب، آمریکا و شوروی سابق، چند سالی بود که پیروزمندانه از جنگ جهانی دوم خارج شده بودند و در جهان دو قطبی آن دوران، به‌عنوان قدرت‌های جهانی، نقش‌آفرینی می‌کردند. اروپا نیز به سرعت در حال بازسازی ویرانی‌ها و ضربات مهلکت جنگ جهانی درم بود. اما جالب این است که پولاک در این دوران، علائم مخدوش بودن تصویر آینده‌ی را با استنادات تاریخی نشان می‌دهد؛ شاید در آن دوران کسی باور نمی‌کرد که این تمدن در سراسیمگی نمودار غرور خود قرار دارد اما اکنون این علائم پررنگ‌تر شده است و اردوگاه شرق چپ فرو ریخته و بلوک غرب نیز رنگ خراش را فقط با خشونت‌پراکنی و جنگ و خدعه به تأخیر می‌اندازد؛ گرچه از سرنوشت محتوم غرب بی‌خبر نیست. در حقیقت، تصویری که پولاک در آن مقطع زمانی، ترسیم می‌کند، اکنون، با کلیدواژه‌هایی چون تمدن، علم بدون اخلاق، مادیت بدون معنویت، و قدرت بدون عدالت، نقل محافل علمی شده است. امروز نمدر غرب حتی در میان اجزای خود، آن وحدت و انسجام و آن یگانگی و صداقت لازم را ندارد. یک نقطه‌ای که یک روش مادی بیشتری کرده است، بنا به طبیعت تمدن مادی، افزون‌طلب و تمامیت‌خواه شده است و تابه‌بخش‌ها را نادیده می‌گیرد و تعادل درونی سیستم را بهم می‌ریزد. با این همه گرفتاری، با این همه مشکلات، باز هم تمدن مادی غرب ادعای ابدیت می‌کند! اما به نظر می‌رسد که این ادعا، ادعای واهی و ظاهر شیرین‌انگیزی است.

این نکته قابل تأمل است که از یک طرف، پولاک در کتاب حاضر، برای یهودیت سنگ تمام می‌گذارد و از طرف دیگر، به‌صورت مرموزانه‌ای از تمدن غنی و بزرگ غربی به‌سرعت عبور می‌کند و فقط در حد چند صفحه، از این تمدن بزرگ نام می‌برد. گمان مترجمان این است که نپرداختن به ابعاد تمدن پارسی نه از روی کم کاری نویسنده که احتمالاً عمدی در کار بوده است، ضمن آنکه نویسنده، نقش یهودیت و مسیحیت را بطور مبسوط تشریح می‌کند و از نقش اسلام و تأثیر آن بر تمدن‌های بشریت حتی به‌قدر یک جمله کوتاه هم بیان نمی‌نماید؟! خوش‌بینانه‌ترین حالت این است که نویسنده تمرکزش را فقط بر حوزه تمدن غرب گذاشته و اسلام را در این موضوع دخیل نکرده است.

اگرچه روایت پولاک در بررسی یهودیت، مورد تأیید مترجمان فارسی‌زبان نیست و دارای اشکالات مبنایی با تفکر اسلامی – ایرانی است اما نتیجه‌گیری او، همان نتیجه‌گیری است اندیشه اسلامی آن را

تبیین می‌کند و آن چیزی نیست جز، زوال تمدن غرب. او خصوصیت اصلی تمدن مدرن را، از دست رفتن تصویر آرمانی خدا می‌داند و در عوض، هنر مدرن، از دست رفتن تصویر آرمانی بشر را به ارمغان آورده است و به این ترتیب، با این ارزیابی‌ها، هنر مدرن درخشش را از این جهان می‌رباید. خدا محو شده است و بشر در بهترین حالت یک روبات است، که از خطوط، سطوح، زوایا، اجسام کروی، ساخته شده است، بدون جان و بدون روح.

نکته دیگری که پولاک به آن اشاره نکرده، این است: در حالیکه نبض تمدن مذکور، (در زمان نگارش کتاب حاضر) روبه ضعف می‌گراید؛ چه تمدنی در حال شکل‌گیری و احتمالاً در حال تولد بوده است؟ شاید پاسخ این سوال در متن همین کتاب نهفته باشد و احتمالاً همان تمدنی است که پولاک در این کتاب تعمداً به آن نمی‌پردازد؛ یعنی همان تمدن اسلامی و پارسی. شواهدی بر این ادعا وجود دارد. در بخش مدن پارسی همین کتاب، گفته شد که تمدن پارسی از یک خوش‌بینی جوهری تاریخی که زیربنای لازم برای یک تمدن به سوی آینده روشن است برخوردار می‌باشد. این را بگذارید در کنار این موضوع که ورود اسلام به فرهنگ و تمدن پارسی موجب شد تا خوش‌بینی نهادینه شده و نگاه مثبت به آینده با شدت بیشتر تقویت شود؛ چراکه دین اسلام با ظرفیت بالای خود، توانسته است بنیان‌گذار تمدن شگرفی در گذشته سود؛ گونه‌ای که تمدن‌های دیگر، از جمله تمدن غربی را وام‌دار خود نماید. فلذا ترکیب بین تمدن پارسی و اسلام، مکان‌پذیری ایجاد تمدن جدید را بطور عجیبی بالا برده است.

نکته دیگر آنکه زمان نگارش این کتاب در اواخر دهه ۳۰ هجری شمسی بوده و این همان زمانی است که حضرت امام خمینی (ره) قیام خود را آغاز نموده است. قیامی که کمتر از دو دهه بعد، از میان تمدن‌های دنیای آن‌روز سربرآورد و هسته‌ی سازنده‌ی تمدن جدید، عین امت واحده اسلامی (تمدن نوین اسلامی) شد. در حقیقت با پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی (قدس سره)، تصویر جدیدی از آینده مطلوب بشر، بین‌الادهرانی شد و بار دیگر اندیشه‌ی مدینه فاضله در اذهان زنده شد و مردم امیدوار شدند که بتوانند به زودی به آن دست یابند. امام راحل با ارائه تصویر نوینی از نقش اسلام در جهان معاصر و تلاش مستمر برای عینیت بخشیدن به آموزه‌های آن، بار دیگر موج جدیدی از تمدن اسلامی را نوید داد.

به نظر می‌رسد که تفکر انقلاب اسلامی نه یک حادثه منطقه‌ای بلکه یک واقعه تاریخی و «روز نو» مسلمانان است به نحوی که این تفکر در چارچوب سنت‌های الهی و اراده خداوند بر حاکمیت دین در عصر غربت آن، قابل تعریف است و این تفکر، درست همان چیزی است که پولاک به‌عنوان گمشده‌ی تفکر غربی - محو خدا - از آن یاد می‌کند. تصویر جدیدی که این تفکر پیش چشم جامعه قرار داد،

آرمان‌شهری است متفاوت، مدینه فاضله‌ای که در آن، هم علم هست و هم پیشرفت؛ ترکیبی از عزت و ثروت و عدالت. چنین تصویر جذاب و متمتانه‌ای از آینده مد نظر است. تمدن نوین اسلامی، به دنبال فضایی کاملاً متفاوت با تصویر لامکان و بی‌زمان ویران‌شهر غربی است. این به معنای تصرف سرزمین‌ها و تجاوز به حقوق ملت‌ها نیست؛ به معنای تحمیل اخلاق و فرهنگ خود بر دیگر ملت‌ها هم نیست؛ بلکه به معنای عرضه کردن تصویر درست از عدل‌شهر آینده است، تا ملت‌ها با اختیار خود، با انتخاب خود، به تشخیص خود راه درست را انتخاب کنند و شرط رسیدن به چنین محیطی، مبتنی بر معیارهای عقلی در درجه‌ی اول، عدم تقلید از تجربه تلخ غربی است.

فلذا روی دیگر سکه‌ی کتاب حاضر، این است که تمدنی در حال زوال و در مقابل، تمدن دیگری در حال اوج‌گیری است و شاید با یک ادبیات دیگر بتوان گفت که «شاهد حرکت همزمان نزولی تمدن غرب در کنار جریان پر شتاب صعود تمدن اسلامی هستیم».

در بیان، این نکته باید اشاره شود که اگرچه متن این کتاب سالهاست مورد توجه اینجانبان بوده و ذهن مترجم به خود، درگیر کرده است اما این انگیزه در دو مقطع زمانی به شدت تقویت گردید. مقطع اول در سال ۱۳۹۷ به‌هنگام انقلاب یعنی سال ۱۳۹۷ زمانیکه نبرد رسانه‌ای دشمن به اوج خود رسیده بود در چنین شرایطی رهبر انقلاب در جمع یکصد هزار نفری بسیجیان بحثی با عنوان «تصویرسازی نادرست واقعیت‌ها توسط دشمن» مطرح نمودند. محتوای سخنرانی ایشان به این موضوع پرداخته می‌شد که قلب نبرد نرم دشمن، در این مقطع زمانی با ترسیم تصویری تاریک و مبهم از آینده ایران در اذهان عمومی است. مفهومی که مترجم آن را با عنوان «جنگ تصویرسازی» یا «نبرد روایت‌ها» یاد می‌کند؛ نبردی که در آن، هر روایتی (ولو روایت نادرست) غلبه کند آینده بر همان مینا بین الازدهانی شده و شکل می‌گیرد. مقطع دوم زمانی بود که در فضای کشور، مطالبی له یا علیه زوال قدرت نبرد آمریکا مطرح گردید و موجب ایجاد سردرگمی در میان محققان جهان‌تر شد؛ فارغ از سوگیری ذهنی طرفداری از هر یک، آنچه می‌توانست ابهامات این موضوع را سفاف نماید، نگرستن از زاویه دید یک اندیشمند غربی است. به همین دلیل نوع نگاه یک اندیشمند غربی به آینده و دشمنان جذابیت بالایی برای مترجم ایجاد نمود و احتمالاً همین موضوع برای سایر محققین نیز جذاب بوده و قطعاً بسیاری از شبهات را پاسخ خواهد داد.

شایان ذکر است که ترجمه چنین کتابی اشتیاق اینجانب (حسین ظفری) را برای تدوین کتاب دیگری که آینده را از منظر اندیشمندان مسلمانان مورد بررسی قرار دهد افزود. به همین دلیل ان شاء الله و بزودی کتابی به‌عنوان مکمل کتاب حاضر ارائه خواهد شد تا کنکاشی در اندیشه‌ی آرمان‌شهری اندیشمندان مسلمان نماید.

در پایان لازم است تا از زحمات فراوان همکاران دانشکده علوم اجتماعی و فرهنگی دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام به ویژه تلاش های برادران بزرگوار، جناب آقای دکتر مجید بذرافکن رئیس محترم دانشکده و جناب آقای دکتر محمد صدری ارحامی، مدیریت محترم پژوهش دانشکده مذکور قدردانی نماییم. همچنین تشکر ویژه ای از برادر بزرگوار جناب آقای ابودر سیفی کلستان که صبورانه نسبت به ویراستاری علمی کتاب حاضر اهتمام داشتند تشکر می نماییم. بر خود لازم می دانم از تلاش های برادر عزیز جناب آقای دکتر حسین حاج محمدی که در بازخوانی فلسفی کتاب، اینجانبان را کمک نمودند تشکر ویژه نماییم. مترجمین امید آن دارند اساتید و محققان، اینجانبان را از نظرات و انتقادات سازنده خود محروم نگردانند چراکه امیرمؤمنان علیه السلام فرمودند: «دوست واقعی کسی است که حقایق را با تو در میان گذارد نه آنکه تو را تصدیق نماید».

حسین ظفری

محمد منیری